

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 30824082/610- / 77982
Konu : Yazılı soru önergeleri

.../.../2020

27 Mart 2020

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Milletvekillerimiz tarafından şahsıma yöneltilen ve ilişik listede; TBMM Esas numaraları, Bakanlığımıza geliş tarih-sayıları ile konuları belirtilen yazılı soru önergeleri incelenmiş olup, söz konusu önergelerde yer alan hususlara ilişkin cevaplarımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Murat KURUM
Bakan

EKLER:

- Liste (8 Adet- 8 Sayfa)
- Cevap yazısı (43 Adet, 76 Sayfa)

**ANTALYA MİLLETVEKİLİ
SAYIN CAVİT ARI'NIN
TBMM 7/24415 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
DAİR SORULARI VE CEVAPLARI**

SORULAR:

Dünyamızın sonunun bir göktaşı çarpmasıyla gelecek olması ihtimali, insanoğlunun kendi yarattığı risklere kıyasla uzak bir ihtimal görünüyor. Nükleer savaşlar, salgınlar, artan nüfusla birlikte azalan kaynaklar ve neticesinde yaşanan yoksulluk ve açlık insanoğlunun sonunu hazırlayan çok ciddi tehlikelerdir. Ancak bir başka tehlike var ki o da yaşanan iklim değişikliğinin sonucu önü alınmakta zorlanılan küresel ısınma ve neticesinde görünme sıklığı ve şiddeti artan doğal afetlerin yaşandığı iklim krizidir. Son iki yüz yıldır yaşanan teknolojik gelişmelere bağlı olarak hızla artan sanayileşme, şehirleşme şehre göçü artırmış, buna bağlı olarak şehirlerde çarpık kentleşme, yetersiz altyapı ve çevre kirliliği sorunları da artmıştır, ciddi anlamda iklim değişikliğine sebep olmuştur. Resmi verilere göre; Dünyanın ortalama sıcaklığı, eğer tedbir alınmazsa, bu yüzyılın sonunda yaklaşık 3 derece artacak. Deniz suyu seviyesi şu an için 19 santimetre yükseldi ve dünyada yaşayan insan nüfusunun üçte 1'i iklim değişikliğinden doğrudan etkilenecektir. Buzullar eriyor, yağış iklimleri değişiyor. Bir yerlerde ciddi anlamda kuraklık varken, bir yerleri seller götürüyor. Ülkemiz, iklim değişikliğinin en çok hissedildiği Akdeniz Havzası'nda yer aldığından çok büyük tehdit altındadır. Şiddetli ve sık yağışlar meydana gelmekte, Akdeniz bölgemiz çölleşmektedir. Tarım alanları azalmakta ve endemik bitki örtüsü yok olmaktadır. Deniz canlılarımız balon balığı, aslan balığı gibi istilacı tür balıkların saldırısı altındadır. Turizmin başkenti olan Antalya'mızda yanlış projeler nedeniyle nasibini almaktadır. Örneğin HES, mermer, taş ve çakıl ocakları; sebep olduğu tahribat inanılmaz boyutlarda. Yeraltı su rezervini yok ediyor, yeraltı su rezervi olmayan kuru bir toprakta bitki olmayacağı için, ilk şiddetli yağmurda o toprağı önüne katıyor.

2014-2019 dönemi Antalya Büyükşehir Belediye Başkanının Antalya'nın ve Türkiye'nin en önemli plajlarından olan Lara'ya yapılacak olan kruvaziyer limanla ilgili bir projesi Lara sahil bandını, Konyaaltı'na yapılacak olan yat limanı Boğa Çayı'yla beraber bütün Lara plajını, 1.500 metrelik kısmını yani Antalya'da halkın girip denizine en kolay şekilde ulaşabildiği tek sahili mahvedecekken, yeni yönetim ve Belediye Başkanının çevreci tavrı ve kararı ile yürütülen yargısal mücadele sayesinde kurtulmuştur. Akdeniz Üniversitesinde uydu görüntüleri karşılaştırılarak hazırlanan rapora göre Konyaaltı sahilinde erozyon 10 ayda 1 hektarlık alanı yok etti. Kıyı çizgisinde gerileme 19 metreye ulaştı. İklim değişikliğinin yarattığı tahribatın son örneğini de Akdeniz'de görülen balon balıkları. Kızıldeniz, Hint ve Pasifik okyanuslarında yaşamalarına rağmen iklim değişikliğinin etkisiyle Süveyş Kanalı üzerinden kıyılarıımıza gelen göçmen türler, denizlerimizde büyük tehlike yaratıyor. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Biyoloji Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Murat Bilecenoğlu, "Benekli balon balığı istilasına karşı etkin önlemler alınmaması durumunda yaşanan sosyoekonomik ve ekolojik kayıpların artarak devam edeceğine kesin gözüyle bakabiliriz. İnsan sağlığına olumsuz etkileri hakkında mutlaka daha fazla sayıda halkı bilinçlendirme faaliyeti düzenlenmesi gerekiyor" demiştir. Tüm bu yaşananlar bize çevremize daha duyarlı olmamız gerektiğini göstermektedir. Dünyamız, ülkemiz ve Antalya'mız ciddi bir iklim kriziyle karşı karşıyadır. Gerekli tedbirler vakit kaybetmeden bir an önce alınmalıdır.

Bu bağlamda;

1) Çevre ve Şehircilik Bakanlığı olarak iklim krizine karşı bugüne kadar alınan tedbirler ile projelendirilen ve yürütülen eylem planları nelerdir?

2) Bu tablo karşısında ÇED raporu verilirken, Taş Ocağı, Mermer Ocağı, HES izinleri verilirken nasıl tedbirler alınacaktır, yoksa çevre kaderine mi terk edilecektir?

CEVAP:

1- Ülkemiz iklim değişikliği ile mücadele konusunda, ulusal koşullar çerçevesinde, üzerine düşen sorumluluğu en iyi şekilde yerine getirmeye çalışmakta olup, bu hususta dünyadaki yerini alarak, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi'ne 2004 yılında, Kyoto Protokolü'ne 2009 yılında taraf olmuştur. 2010-2023 döneminde iklim değişikliğiyle ilgili yapılacak çalışmalara yol gösterici olmak ve bu kapsamdaki politikaları belirlemek amacıyla, Ulusal İklim Değişikliği Strateji Belgesi hazırlanmıştır. Bu belge, Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesinin (BMİDÇS) "ortak fakat farklılaştırılmış sorumluluklar" ilkesi temel alınarak Türkiye'nin ulusal ve uluslararası kaynakları kullanarak gerçekleştirebileceği azaltım, uyum, finansman ve teknoloji politikalarını içermektedir.

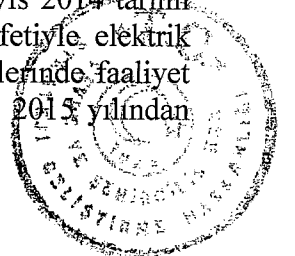
2011-2023 dönemini kapsayan İklim Değişikliği Ulusal Eylem Planı ise Temmuz 2011'de yayımlanmıştır. Eylem Planında Türkiye'nin özel şartları çerçevesinde öncelikli sektörlerde uygulanacak sera gazı emisyon kontrolü ve uyum önlemleri yer almaktadır. İklim değişikliğinin Türkiye'deki etkilerine uyum sağlanması amacıyla "Türkiye'nin İklim Değişikliğine Uyum Stratejisi ve Eylem Planı" hazırlanmış ve 2011 yılında uygulamaya konulmuştur.

2020 sonrasında yürürlüğe girecek Paris İklim Anlaşmasına yönelik BMİDÇS'ye taraf ülkelerin Birleşmiş Milletler Sekreteryasına sunmayı taahhüt ettikleri Niyet Edilen Ulusal Katkı Beyanını (INDC) ise 30 Eylül 2015 tarihinde BMİDÇS Sekreteryasına sunulmuştur. Türkiye'nin ulusal katkı niyetinde, sera gazı emisyonlarının referans senaryoya (BAU) göre 2030 yılında %21 oranına kadar artıştan azaltılması öngörülmüştür. BMİDÇS kapsamında yükümlülüğümüz olan Ulusal Bildirimlerin 7.si 26 Aralık 2018 tarihinde BMİDÇS Sekreteryasına sunulmuştur.

Bakanlığımız koordinasyonu ve teknik desteği ile Karadeniz Bölgesi'nin iklim değişikliğine karşı direncinin artırılması amacıyla bölge ve şehir ölçeğinde ele alınması gereken eylem ihtiyaçlarının tespit edilerek çözüm önerilerinin belirlenmesi amacıyla Karadeniz Bölgesi İklim Değişikliği Eylem Planı açıklanmıştır. Ülkemizin yedi coğrafi bölgesinde, iklim değişikliğinin olumsuz sonuçlarının farklı bölgelerimizde, farklı etkilerinin olması nedeniyle, her bir coğrafi bölge için söz konusu iklim değişikliği politikalarına ilişkin eylem planlarının hazırlanması çalışmaları devam etmektedir.

Bakanlığımızın 2019-2023 Stratejik hedefleri kapsamında, öncelikle 30 Büyükşehir Belediyesinde ve ardından 81 ilimizin tamamında, Yerel İklim Değişikliği Eylem Planlarının (YİDEP) hazırlanması amacıyla mevzuat çalışmalarına başlanmış durumdadır. Türkiye'de iklim değişikliği ile mücadelenin güçlendirilmesi için kamuoyu farkındalığı ve paydaş kapasitesinin artırılması amacıyla, Bakanlığımız tarafından "İklim Değişikliği Alanında Ortak Çabaların Desteklenmesi Projesi" (İklimIN) yürütülmüştür. Proje ile iklim değişikliği alanında toplumun bütün kesimlerine yönelik eğitim ve bilinçlendirme faaliyetleri kapsamında, 27 ilde gerçekleştirilen 37 hibe projesi ile 539 farkındalık artırma faaliyeti gerçekleştirilmiş ve 31 adet politika dokümanı yayınlanarak, 20 ilde eğitimler düzenlenmiştir.

2020 yılında yürütülecek diğer bir proje "Türkiye'de Uyum Eyleminin Güçlendirilmesi "projesi olacaktır. Projenin genel hedefi, özellikle sektör ve kent ölçeğinde iklim değişikliğine uyumun güçlendirilmesi yoluyla toplumsal direncin artırılmasıdır. Düşük Karbonlu Kalkınma İçin Çözümsel Tabanlı Strateji ve Eylem Geliştirilmesi Teknik Yardım Projesi ile iklim değişikliği ile çözümsel tabanlı mücadele yoluyla küresel çabalara katkı sağlayarak insan kaynaklı sera gazı salımlarının azaltılması hedeflenmekte; ayrıca atık, bina, ulaştırma ve tarım sektörlerinde düşük karbonlu büyüme fırsatlarının değerlendirilerek, çevreye duyarlı ekonomik büyümeyi sağlayan yeni iş alanları, Ar-Ge ve yenilikçi yaklaşımların araştırılması amaçlanmaktadır. 17 Mayıs 2014 tarihli ve 29003 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren yönetmelik marifetiyle elektrik üretimi, çimento, demir-çelik, rafineri, seramik, kireç, kâğıt, kimya ve cam sektörlerinde faaliyet gösteren yaklaşık 750 tesisten kaynaklanan sera gazı emisyonları tesis seviyesinde 2015 yılından bu yana izlenmektedir.

Ayrıca, Bakanlığımız tarafından hâlihazırda gerçekleştirilen söz konusu çalışmaların yanı sıra; diğer Bakanlıklar tarafından kendi çalışma konularıyla ilgili olarak, iklim değişikliğinin etkilerine dönük bağlantıların ele alındığı projeler de yürütülmekte olup, doğrudan ya da ortaklaşa iklim değişikliği ile mücadeleye yönelik proje tasarımları sürdürülmektedir.

2- Bakanlığımızca yürütülen HES projelerine ait ÇED süreçlerinde DSİ Genel Müdürlüğü tarafından uygun bulunan fizibilite üzerinde inceleme yapılmakta olup, HES projelerinin, aynı bölgede mevcut ve planlanan diğer faaliyetler ile birlikte çevreye yol açtığı olumlu ve olumsuz etkiler kümülatif olarak değerlendirilmektedir. Projenin etki alanı, farklı tür potansiyel etkiler için farklılık arz ettiğinden, Bakanlığımıza ÇED başvurusu yapan her proje özelinde farklı çevresel (fiziksel, biyolojik, sosyal) bileşenler üzerindeki etkiler için ayrı ayrı proje etki alanı belirlenmektedir. Tüm ÇED süreçleri ilgili kurum ve kuruluşlardan oluşturulan komisyon marifeti ile yürütülmektedir.

Madencilik faaliyetlerinin çevresel etkileri toz, gürültü, patlatma vb. olarak sıralanabilir. Bu etkiler modelleme ve ölçümlerle tespit edilerek kanun ve yönetmelikler kapsamında ÇED süreçleri içerisinde değerlendirilmektedir. Ayrıca, bahsedilen hususlar ile ilgili denetim ve kontroller Bakanlığımız ve Valiliklerce (Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü) her yıl rutin olarak yapılmaktadır.

